

Private Song – Μια κριτική

Τι θα ήταν η χορευτική αναπαράσταση του ελληνικού ρεμπέτικου σε «λάθος πλαίσιο»; - φαίνεται να ρωτάει η περφόρμανς που είδαμε στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά. Για να δώσει την απάντηση: Παράταιρες και κακόγουστες κινήσεις, ηθελημένα φάλτσα μουσικής από ψευδείς μουσικούς, ζεμπεκιές σαν ασκήσεις γιόγκα, ερωτικές περιπτύξεις ενός ζευγαριού στην σκηνή σαν κινήσεις τζούντο, όπου ο καθένας επιδιώκει να ρίξει τον άλλο με την πλάτη κάτω για να πάρει έναν ολόκληρο πόντο ιρρον κλπ. Η προσπάθεια του τραγουδιστή να φτιάξει κέφι («έλα παιδιά, όπα!») θα ηχούσε τότε γελοία. Πέτυχε η παράσταση στην πρόθεσή της αυτή; Η συμβολική εικόνα και το μεγάλο εύρημα είναι η τελευταία σκηνή με την περφόμερ-τραγουδίστρια να κάθεται καβάλα ανάποδα στην καρέκλα (μου θύμιζε διαπόμπευση γυναίκας, καθισμένης ανάποδα πάνω σε γαϊδούρι), εμείς οι θεατές να καθόμαστε σε λάθος θέση στο βάθος της σκηνής και οι δύο άρρενες περφόμερς να κόβουν άσκοπες βόλτες στην πλατεία του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά, που φωταγωγημένο και άδειο, έχασκε ανοιγμένο μπροστά μας. Ανάποδα πράγματα, ανώμαλοι καιροί, ανατολίτικη ελληνική κουλτούρα εκτός τόπου και χρόνου.

Θέλει να πει αυτό ότι από την παλιά ζωντανή παράδοση του ρεμπέτικου έχει μείνει σήμερα μόνον το κρεμασμένο στο δέντρο τομάρι, αφού το σφάγιο έχει προ πολλού φαγωθεί; Ότι οι σημερινοί Νεοέλληνες είναι «εκτός τόπου και χρόνου»; Ότι τα τραγούδια της Γεωργακοπούλου, του Τσιτσάνη, του Παπαϊωάννου κλπ. είναι σήμερα μόνον φολκλόρ για τουρίστες στην Πλάκα; Θα ήταν άδικο.

Ίσως το ζητούμενο στην ατομική περφόρμανς “Private: Wear a Mask When You Talk to Me” στον γερμανόφωνο χώρο να ήταν οι „gender-specific practices“ και το „gender split“, πράγμα που επηρέασε σημαντικά και την ελληνική παράσταση. Στο Δημοτικό Θέατρο του Πειραιά πάντως αυτό δεν ήταν πια το κύριο θέμα. Ευτυχώς. Επειδή, για να το πω γερμανικά, η πολλή „Vergenderung“ (η εξήγηση των πάντων με έμφυλες πρακτικές ή πρότυπα και τον διαχωρισμό των φύλων) είναι κι αυτή μια κακιά συνήθεια που καταντάει «εκτός τόπου και χρόνου».

Ίσως όμως οι δύο παραστάσεις να συνδέονται με άλλο μυστικό μονοπάτι μεταξύ τους. Εμείς στην Ελλάδα έχουμε μια άλλη αντίληψη του ιδιωτικού και του δημόσιου, π.χ. της ιδιωτικής τραγωδίας που ποτέ δεν είναι χωρισμένη εντελώς απ’ την δημόσια. Τραγωδία είναι έτσι μεταξύ άλλων να μεταφέρεις μορφές έκφρασης σε ξένους χώρους και τόπους, π.χ. να βάζεις τις καρέκλες ανάποδα στο θέατρο – και όχι μόνον να φοράς μάσκα όταν μιλάς με τον άλλο. Η όποια «τραγωδία» σε βάζει να σκεφθείς. Και εδώ η παράσταση πέτυχε πράγματι απόλυτα τον στόχο της.

Κώστας Δημακόπουλος, Πειραιάς 21.4.2017